

טופס בקשה לאישור ועדת אתיקה היחידה ללימודים בין תחומיים בבר אילן לדוגמה

שלום רב, זהו טופס בקשה ממוחשב לאישור ועדת אתיקה. על מנת שהבקשה תעבור בזריזות וביעילות יש למלא את כל השדות (בעברית או באנגלית). ניתן (ומאד כדאי) לראות טופס לדוגמה בכתובת הבאה, כדי להבין מה צריך לכתוב בכל שדה: <https://drive.google.com/drive/folders/1TwDjdVvCx5be9si0TCV9LO2pBtGd3KEz?usp=sharing> יש לעיתים שאלות שחוזרות על עצמן היות ויש כאן למעשה כמה טפסים שונים למילוי (תודה על ההבנה). הטופס מנוסח בלשון נקבה אך פונה לשני המינים. בהצלחה ד"ר רועי סלומון- יו"ר ועדת האתיקה.

כתובת אימייל *

israel@gmail.com

פרטים

שם המנחה (חברת הסגל האחראית על המחקר) *

ישראל ישראלי

מייל המנחה *

israel@gmail.com

טלפון של המנחה *

XXXXXX-050

שם המחקר בעברית: *

בין מציאות ומציאות מדומה

שם המחקר באנגלית:

Between reality and virtual reality

* Department/ Center מחלקה מרכז *

מדע, טכנולוגיה וחברה ניהול ויישוב סיכסוכים מגדר פרשנות ותרבות מוח אחר:

* תקציר המחקר *

רקע על המחקר- האם מדובר בשיחזור ניסוי או משהו חדש,תמצות של מהלך הניסוי

כולנו חווים תחושה של מציאות, שהינה מובחנת מחוויית הדמיון והזיכרון (Bentall, Baker, & Havers, 1991; Johnson & Raye, 1981). בעבר תחושת המציאות (Sense of Reality –SoR) נבחנה כמעט רק בהקשר של הפרדה בין אירועים פנימיים (זיכרון ודמיון) וחיצוניים (Johnson, 1988; Johnson & Raye, 1981). עם זאת, בחיי היום יום ובמקרים קליניים, חריגות מהמציאות מובעות לעיתים כהזיות (תפישה של אובייקט שאינו קיים) או אילוזיות (חווייה תפישתית שאינה תואמת את המציאות) לגבי חוויות תפישתיות שאינן פנימיות (Aynsworth, Collerton, & Dudley, 2017; Dewhurst & Pearson, 1955). על אף שתפישת המציאות הינה מרכיב חשוב בהגדרת בריאות נפשית ונירולוגית, אין לנו הבנה טובה של המרכיבים שבונים אותה. על כן, ישנה חשיבות גדולה לבחון את התהליכים הקוגניטיביים והמחיים בבסיס תפישת המציאות. במחקר זה, אנו מבקשים לחקור את הבסיס הפנומנולוגי, הקוגניטיבי והניורופסיולוגי של תחושת המציאות, Sense of Reality (SoR). בכדי לחקור את SoR, אנו מעוניינים להשתמש בסביבות מציאות וירטואלית (Virtual Reality) בהן נוכל לשנות באופן מהותי היבטים חזותיים כך שיהיו נבדלים מהחווייה החושית ה"טיפוסית". מניפולציות אלו יתחלקו לשלושה תחומים מרכזיים המבוססים על תובנות ממחקרים קודמים: שינויים בתכונות תפישתיות (למשל עיוותים אופטיים לדוגמה: החשכה, טשטוש או שינוי בצבעים), שינויים בחוקי הטבע (לדוגמה שינוי ויזואלי של גרביטציה, או הצללה) או שינויים בחוויות הקשורות לגוף ונקודת המבט (לדוגמה: גודל המשתתף בתוך הסביבה, סנכון סנסור-מטורי). אנו נבחן כיצד היבטים שונים אלו משפיעים על ה-SoR ובכך נחשוף את המשקל היחסי של חשיבותם בהערכת המציאות. בנוסף, נחקור כיצד אלו משפיעים על תהליכים קוגניטיביים כגון תשומת לב, זיכרון ולמידה. לאחר מכן, נוכל לצור מודל מקיף, פנומנולוגי, קוגניטיבי על האופן שבו אנו מעבדים את המציאות.

מטרת המחקר (1-2 משפטים) *

סיפוק מודל מקיף פנומנולוגי, קוגניטיבי, ונירולוגי על האופן שבו אנו מעבדים את המציאות.

תיאור מחקר מפורט *

תיאור מפורט של מהלך הניסוי: מטלות הנסיין, מטלות הנבדק, אורך הניסוי, צפי לאי נוחות מהניסוי, חשוב לציין האם יש נושאים רלוונטים לאתיקה (סיכונים, אי נוחות, פרטיות, אוכלוסיות מיוחדות וכו...). וכיצד הנסיינים מטפלים בנושאים הללו. כמו כן רצוי מאד להביא citations שמראים כי ניסויים בעלי אופי דומה כבר נערכו כי הם מראי האם השיטה בטוחה.

פרדיגמה התנהגותית:

מחקר זה הינו מחקר תוך נבדקי הכולל שימוש במציאות מדומה במדיומים שונים (לדוגמא: מערכת VR, על מסך מחשב וכדומה), אשר יציגו סביבה מסוימת (חדר, פארק שעשועים וכו') אותו הנבדקים יבחנו. לנבדק יינתן זמן ללמוד ולהכיר את הזירה החדשה וזאת כדי לאפשר לו לזהות שינויים בה. לאחר מכן, תוצג לנבדק הסביבה כאשר בחלק מהפעמים יבוצעו עליה מניפולציות שונות (שינוי בגרביטציה, מתיחת התמונה וכדומה), ובחלק מהפעמים תוצג ללא מניפולציות כלל. לאחר החשיפה יתבקשו הנבדקים לדרג על סקאלה את רמת המציאותיות של החדר (מ0 עד 100). כמו כן הנבדק יגיב על מטלה קוגניטיבית (לדוגמה: הערכת זמן סובייקטיבית או מטלת זיכרון). המטלה תכלול 300 חזרות לערך. לאחר המטלה במציאות מדומה הנבדק יענה על שאלונים המפורטים בהמשך. תפקידו של הנסיין הוא להסביר לנבדק על מהלך הניסוי ושימוש בתוכנת הניסוי.

מדידות נירופסיולוגיות:

בחלק מהנבדקים נאסוף גם מידע של שינויים חשמליים על גבי הקרקפת במערכת EEG (electroencephalogram) של חברת GTEC המשמשת את המעבדה בניסויים רבים. במסגרת המדידות נמדוד גם כמה מדידות פיסיולוגיות כגון קצב לב ECG, קצב נשימה ופעילות חשמלית של השרירים EMG וכדומה שמאפשרים לנו להבין טוב יותר את התגובות הפיסיולוגיות והמוחיות. כל המדדים הללו הם סטנדרטיים, לא פולשניים, אינם מהווים סיכון או אי נעימות לנבדק ומשמשים בניסויים אחרים ללא בעיות. המדידות ההלו יערכו בעת ביצוע המטלות ההתנהגותיות שלעיל.

שאלונים

בסוף הניסוי הנבדקים ימלאו כמה שאלונים: שאלון פרטים אישיים, שאלון דמוגרפי, שאלון (IPQ presence), שאלון CAPS: The Cardiff Anomalous Perceptions Scale (CAPS) (Bell, 2006) The Schizotypal Personality Questionnaire ((SPQ; Raine, 1991), Igroup Presence Questionnaire (IPQ; Schubert, Friedmann (Regenbrecht, 2001 & סיווג המשתתף לתנאי הניסוי:

כל המשתתפים בניסוי נבחנו בכל תנאי הניסוי, והמשתתפים הנמדדים הינם תוך-נבדקיים.

בשנים האחרונות נעשה שימוש נרחב במחקרים ב-Virtual Reality (VR) (Bohil, Alicea, & Biocca, 2011; Debarba, 2017; Boulic, Salomon, Blanke, & Herbelin, 2018; Freeman et al., 2017). סביבת מולטימדיה תלת-ממדית, רב חושית ואינטראקטיבית, שבאמצעותה בני אדם יכולים לממש אינטראקציה עם סביבות מחשב, באופן שמחקה את החיים האמיתיים (Burdea & Coiffet 2003). ניתן לנצל סביבה זאת לצורך ניסויים עקב יכולתנו ליצור מרחב שעליו ניתן לעשות מניפולציות ולבחון כיצד מגיב הנבדק לסיטואציות שונות, שלא בהכרח ניתן לצור במציאות. האמצעים העומדים לרשותנו בין היתר היא מערכת VR מבית היוצר של HTC, HTC vive, אשר ידועה כבין המובילות בתחום המציאות המדומה, בנוחות שבשימושה ובאיכות התצוגה. בעזרת סביבה מותאמת, נוכל לבצע מגוון שינויים במרחב המדומה.

קרטריונים להכללה בניסוי (מצב בריאותי, גיל וכו') *

בריאים בגילאים 18-60

כיצד מתבצע גיוס הנבדקים? *

הנבדקים יגויסו דרך מודעות בקמפוס ובאתרי גיוס הנבדקים המקובלים.

מהו טקסט המודעה לגיוס הנבדקים?

דרושים מתנדבים עבור מחקר העוסק בנוירוקוגניזיה במציאות מדומה.
בתמורה להשתתפות, יינתנו קופונים (עבור סטודנטים לפסיכולוגיה או מדעי המוח) או תשלום כספי
המעוניינים, מתבקשים ליצור קשר במייל – ronicohen@gmail.com
תודה!

טופס בקשה לאישור מחקר

שם הנסיינית (שם הסטודנטית המובילה את המחקר) *

רוני כהן

מס' טלפון של הנסיינית *

0526355448

שם מנחה (חברת הסגל האחראית על המחקר) *

ד"ר ישראל ישראלי

מספר הנבדקים הדרוש *

250

משך זמן הניסוי לנבדק אחד *

60-90 דק'

תקופת הרצה (כמה זמן נדרש לסיום המחקר) *

שנה

מטרת המחקר *

הבנת תפישת המציאות והשפעתה על תהליכים קוגניטיביים

שם המחקר *

בין מציאות למציאות מדומה

שיטת מחקר/מתודולוגיה *

Interviews

Questionnaires

Computerized experiments

EEG

Physiological measurments (e.g. ECG, GSR, Respiration etc..)

Eyetracking

Clinical assesments

אחר:

הסכמה מדעת

1. האם נבדקים חותמים על טופס הסכמה? *

כן

לא, נמק בפסקה הבאה

אם לא, נמק מדוע

הסכמה מדעת

2. אם נבדקים אינם יכולים לחתום (קטינים, אנשים בעלי פעה מנטלית הזקוקים לאפוטרופוס וכו') האם תבקש/י חתימה מהאפוטרופוס של הנבדקים על טופס ההסכמה? *

כן

לא, נמק/י בפסקה הבאה

נמק/י

הנבדקים יהיו בוגרים ובריאם, ללא פגיעות המונעות מהם אפשרות חתימה.

---

3. האם קיים קשר בין החוקר לבין הנבדק שעלול להוות לחץ על חופש בחירתו של הנבדק להשתתף במחקר? *

לא

כן, פרט/י בפסקה הבאה

פרט/י

אי נעימות

4. האם הנבדקים צפויים לחוות בטווח קצר או ארוך אי נוחות וסבל פיזי במהלך הניסוי? *

לא כן, פרט/י בפסקה הבאה

פרט/י

לעיתים יש נבדקים שמרגישים אי נוחות בעת שימוש במציאות מדומה.

אי נעימות

5. האם הנבדקים צפויים לחוות אי נוחות וסבל פסיכולוגי במהלך הניסוי? *

כן, פרט/י לא

סעיף ללא שם

פרט/י

אי נעימות

אם ענית "כן" באחת מהשאלות 4 או 5 הסבר/י, ונמק/י מדוע המחקר חייב לדעתך לכלול אלמנטים אלו. (אם לא ענית "כן" באף אחת מהשאלות, אנא תכתוב אין.) *

לעיתים ניתן לחוש אי נוחות מסוימת בעת השימוש במערכות מציאות מדומה. תופעה זו מכונה & Hettinger VR sickness (Riccio, 1992) ומתבטאת בתחושת בחילה קלה או סחרחורת קלים (בדומה למה שקורה כאשר קוראים בנסיעה. דבר זה קורה לרוב בעת "תנועה" במרחב ה-VR ללא תנועה מתאימה בעולם האמיתי מה שיוצר קונפליקט בין החושים. הניסוי בנוי על מערכת ה-VR לכן אי אפשר להימנע מאי נוחות זו.

6. תאר/י מה יעשה כדי לצמצם סכנות אלו: (אם לא ענית "כן" באף אחת מהשאלות, אנא תכתוב אין.)

בכדי לצמצם את הסיכוי לבעיה זו אנו צמצמנו את התנועה במרחב ה-VR. כמו כן אנו נזהיר מראש את הנבדקים כי תיתכן תחושה כזו ונבקש שאם הם מתחילים להרגיש אותה שיעצרו את הניסוי, כך שלא תתפתח. כמו כן אם נבדק ירגיש תחושות אלו אנו נעצור את הניסוי ונוריד את משקפי ה-VR, לרוב צעדים אלו גורמים לתחושות להיעלם בזמן קצר. חשוב לציין כי מערכות אלו נמצאות בשימוש יומיומי למחקר ולטיפול באוכלוסיות קליניות (Parsons & Rizzo, 2008) כמו גם שימוש ביתי נרחב בכל העולם. (Bohil et al., 2011; Debarba et al., 2017;)

רמיה והטעיה

7. האם המחקר מערב רמייה/הטעיה של הנבדקים?

*

כן, פרט/י בפסקה הבאה

לא

רמיה והטעיה

פרט/י

תארי/ הסבר/י מדוע אי אפשר לבצע את המחקר מבלי לרמות את הנבדקים. רצוי להביא דוגמאות מהספרות
 חמחקרים שהתמשו בטכניקה דומה.

הסבר לנבדקים לאחר הניסוי

8.האם ינתן לנבדקים הסבר על מטרות הניסוי לאחר הניסוי? *

כן

לא, הסבר/י מדוע בפסקה הבאה

הסבר לנבדקים לאחר הניסוי

הסבר/י מדוע

פיצוי על השתתפות בניסוי

9.האם הנבדקים מקבלים פיצוי על השתתפותם בניסוי? *

כן, פרט/י איזה פיצוי

לא, פרט/י מהו הבסיס להשתתפות בניסוי

פיצוי על השתתפות בניסוי

אם כן, פרט/י איזה פיצוי

פיצוי כספי או קופונים עבור סטודנטים לפסיכולוגיה ולמדעי המוח

פיצוי על השתתפות בניסוי

אם לא, פרטי/י מהו הבסיס להשתתפות בניסוי

סודיות

10. האם נתוני הנבדקים כוללים פרטים מזהים כלשהם מלבד מספר נבדק? (כולל הקלטות, צילומי וידאו). *

לא כן, פרטי/י בפסקה הבאה

סודיות

פרטי/י אילו פרטים מזהים נכללים מלבד למספר נבדק?

פרטים הנכללים בטופס "שאלון פרטים אישיים"

פרט אלו אמצעים ינקטו לשמירת סודיות הנתונים? *

התשובות לשאלון הפרטים האישיים, ישמרו במגירה נעולה כמקובל.

יכולת לעזוב את המחקר באמצע

11. האם יובהר לנבדקים כי הם יכולים לעזוב את המחקר באמצע? *

כן לא, פרטי/י מדוע בפסקה הבאה

יכולת לעזוב את המחקר באמצע

פרט/י מדוע

יכולת לעזוב את המחקר באמצע

12. האם עזיבת המחקר באמצע כרורכה בהפסד עלשהו מצד של הנבדק(למשל, אי קבלת נקודות זיכוי או כסף)

*

לא כן, פרט/י ונמק/י בפסקה הבאה

יכולת לעזוב את המחקר באמצע

פרט/י מהו ההפסד ונמק/י מדוע

תועלת הצפויה מהמחקר

הערך את התועלת הצפויה ממחקר זה (תיאורטית, יישומית): *

ממצאי המחקר ילמדו אותנו על תפישת המציאות ומכאן על המנגנונים שנפגעים במצבים של מציאות לא רגילה כמו בפסיכזזה.

טופס הסכמה מדעת

צרף/י את טופס הסכמה מדעת עליו יוחתמו הנבדקים

*

הסכמה מדעת לדוגמ..

משוב Debriefing

צרף/י את קובץ הDebriefing כאן

*

משוב לדוגמה - ....pdf

מס' נסיינים

האם הניסוי יועבר ע"י עוד אנשים חוץ מהסטודנט המצויין בבקשה *

כן

לא

הצהרת המרצה/מנחה האחראי למחקר

אני הח"מ מתחייב/ת שהמחקר הנערך בהנחייתי ייעשה בהתאם לתקציר הליך המחקר המצ"ב ולפי כללי האתיקה המקובלים בתחום המקצועי ובאוניברסיטת בר-אילן. הניסוי יועבר ע"י סטודנטים ועוזרי מחקר במעבדתית אשר יעברו הכשרה מלאה בכל הקשור לפרוצדורות המחקר והתנהלות אתית תקינה עם הנבדקים.

YYYY DD MM

2020 / 15 / 03

שם החוקר

ישראל ישראלי

חתימת המרצה/פרופ האחראי (בראשי תיבות)

י.י.

הצהרת המרצה/מנחה האחראי למחקר

אני הח"מ מתחייב/ת שהמחקר הנערך בהנחייתי ייעשה בהתאם לתקציר הליך המחקר המצ"ב ולפי כללי האתיקה המקובלים בתחום המקצועי ובאוניברסיטת בר-אילן.

תאריך *

YYYY DD MM

2020 / 15 / 03

שם החוקר *

ישראלי ישראלי

חתימה (בראשי תיבות) *

י.י.

הצהרת הסטודנט החוקר/ת

אני הח"מ מצהיר/ה בזאת כי שקלתי וערכתי את פרוטוקול ביצוע המחקר תוך שמירה על כללי האתיקה המקובלים בתחום המקצועי, על בריאות הנבדק ומניעת סיכונים אפשריים.
אני הח"מ מתחייב/ת לערוך את המחקר בהתאם לפרוטוקול המצ"ב לפי כללי האתיקה המקובלים בתחום המקצועי ובאוניברסיטת בר-אילן בהתאם לתנאים שייקבעו למחקר ושאושרו על ידי ועדת האתיקה של האוניברסיטה ותוך שמירה על סודיות ועל הוראות כל דין.

תאריך *

YYYY DD MM

2020 / 15 / 03

שם הסטודנט החוקר *

רוני כהן

חתימה (בראשי תיבות) *

ר.כ.

תוכן זה לא נוצר ולא נתמך על ידי Google.

Google Forms